

Foto: Marcel van de Kerkhof

Goed voorbeeld van Natuur en Ondernemen

Janmiekeshoeve wordt bosboerderij: ‘kwestie van blijven dóórpakken’

Laat je omringen door deskundige adviseurs. Zoek nieuwe netwerken op. Bereid je erop voor dat niet alles van vandaag op morgen gerealiseerd kan zijn. En lees af en toe een goed boek.

Die tips geeft eigenaar John Heesakkers van bosboerderij Janmiekeshoeve in Mariahout mee aan de collega-ondernemers, die overwegen om, net als hij, de overstap te maken naar een meer natuurlijke landbouw. “We kunnen waarschijnlijk pas over 6, 7 jaar de échte successen laten zien, maar ik haal er nu al veel voldoening uit. Ik voel me nu meer dan ooit een ondernemer.”

John Heesakkers is een goed voorbeeld van een ondernemer, die succesvol de omslag naar Ondernemend Natuurnetwerk Brabant heeft gemaakt.

John Heesakkers is de zevende generatie van een familie die al sinds 1781 ‘boert’ op wat Janmiekeshoeve in Mariahout is gaan heten. De naam van de hoeve verwijst naar de voornamen van oudgrootvader

Jan en diens moeder Mieke. “Ik ben me echt gaan verdiepen in mijn familieverhaal toen ik in 2006 het bedrijf van mijn ouders overnam. Met dank aan de plaatselijke Heemkundekring ontdekte ik hoe uniek

deze plek is.”

Toen John de leiding over het familiebedrijf in handen kreeg was het nog een melkveebedrijf. “Een benedengemiddeld bedrijf”, zegt hij zelf. Met zo’n 60 melkkoeien en 20 hectare grond.. “Op het moment van overname was onze strategie nog ‘rustig aan doorgroeien, meer koeien aanschaffen en af en toe extra melkquotum kopen’. Iets wat de meeste bedrijven in die tijd deden. Je kon moeilijk ook anders. Om het bedrijf te kunnen overnemen had ik bij de bank een hoge financiering moeten afsluiten. Er móest wel worden geproduceerd en geïnvesteerd om die schulden te kunnen aflossen.”

Niet in vaart der volkeren

Zeker toen in 2009 de melkprijzen onder druk kwamen te staan, begon het bij John te knagen. Wilde hij mee in de ‘vaart der volkeren’, dan had hij geen andere optie dan te kiezen voor schaalvergroting. Maar wilde hij dat wel? Zijn echtgenote stimuleerde hem om zich te gaan verdiepen in de principes van biologische landbouw. Hij volgde een cursus en liet zijn bedrijf doorlichten door specialisten. Die kwamen tot de conclusie dat zijn kansen op een succesvolle doorstart als biologisch melkveehouder 50/50 waren. John Heesakkers: “Ik heb op dat moment mijn gevoel laten spreken. Grootschaligheid was, zo had ik al ervaren, ook niet zaligmakend. Je kunt wel vinden dat je A-kwaliteit produceert, maar voor de afzet ben je sterk afhankelijk van wat er elders in de wereld gebeurt. Er hoeft maar ergens een oorlog uit te breken en de prijzen komen onder druk. Daar heb je geen enkele invloed op. Tegelijkertijd zag je de beweging ontstaan dat steeds meer supermarkten biologisch geproduceerd voedsel in de schappen legden. Eerlijk eten werd de trend.”

Natuur en Ondernemen

Op steeds meer plekken in Brabant kiezen agrariërs ervoor om op hun bedrijf ook natuur aan te leggen en te onderhouden. Janmiekeshoeve is daar een goed voorbeeld van.

Groen Ontwikkelfonds Brabant juicht die ontwikkeling toe. “Wij stimuleren zoveel mogelijk ondernemers om, net als John, mee te doen aan Ondernemend Natuurnetwerk Brabant”, zegt directeur Mary Fiers. Wil je meer weten over Ondernemend Natuurnetwerk Brabant, kijk dan op www.groenontwikkelfondsbrabant.nl/ondernemend-natuurnetwerk. Heb je plannen voor Ondernemend Natuurnetwerk, neem dan contact op met de Werkenheid Natuurnetwerk Brabant via werkenheidnatuurnetwerkbrabant.nl of 06-18303065.

Heesakkers herinnert zich als de dag van gisteren dat hij overging naar biologische landbouw. “Je moet wel tussen je oren een knop omzetten. Van de ene op de

andere dag strooi je geen kunstmest meer, maar zaai je rode en witte klaver. De eerste twee jaar waren best pittig. Maar zeker zo rond 2015, toen na de afschaffing van de melkquota de gangbare melkprijzen werden gehalveerd en de biologische melkprijzen redelijk stabiel bleven, wist ik dat ik een goede keuze had gemaakt. Wij produceerden met ons bedrijf voor de binnenlandse markt en waren niet meer afhankelijk van de export en wat elders in de wereld gebeurt. Dat maakte ons minder kwetsbaar.”

Nieuwe netwerken

Wat John Heesakkers ook merkte: hij kreeg toegang tot nieuwe netwerken. Hij kwam in contact met partijen die, omdat hij had gekozen voor biologische landbouw, sneller bereid waren zaken met hem te doen. Onder hen niet alleen nieuwe afnemers van zijn producten, maar ook organisaties als Brabants Landschap en Brabant Water. Hij werd geattendeerd op de subsidieregeling STIKA, die hem in de gelegenheid stelde om op zijn terrein wandelpaden aan te leggen, een weidevogelpoel te maken en hakhoutbosjes en knotwilgen te planten. “Veel bedrijven zijn afgesloten van de buitenwereld. Ik wilde juist graag naar buiten treden, laten zien wat wij deden.” Van een van zijn nieuwe netwerkcontacten kreeg John de tip om het boek ‘Herstellende landbouw’ van Mark Shepard te lezen. Een voor die tijd revolutionair boek over hoe je op een veerkrachtige en duurzame manier voedsel kunt verbouwen, ook als er minder hulpbronnen beschikbaar zijn. Heesakkers: “De manier van landbouw, die in dit boek wordt beschreven, sprak mij direct aan. In Nederland hebben we het vaak over óf landbouw óf natuur. Alsof dat niet samen kan. Als biologische boer was ik al opgeschoven in de richting van een combinatie van die twee, maar met

agroforestry kun je natuur en landbouw echt goed laten samengaan.”

Maar of het ook toepasbaar was op zijn bedrijf? Het toeval wilde dat op hetzelfde moment in de omgeving van zijn bedrijf 7 hectare grond beschikbaar kwam die hij graag wilde kopen, maar waarvoor hij geen financiering van de bank kreeg. “Ik had het daarbij kunnen laten, maar dat idee van agroforestry liet mij simpelweg niet los. Ik ben daarop verder gaan zoeken en kwam zo in contact met Groen Ontwikkelfonds Brabant.” Groen Ontwikkelfonds Brabant stelt al jaren subsidie beschikbaar aan organisaties en bedrijven die nieuwe natuur, al dan niet in combinatie met andere bedrijfsactiviteiten (Ondernemend Natuurnetwerk Brabant), willen ontwikkelen.

Businessplan nodig

De adviseur van de Werkeenheid Natuurnetwerk Brabant was al even enthousiast over het idee van Heesakkers, maar wees ook direct op de voorwaarden om voor financiële ondersteuning van Groen Ontwikkelfonds in aanmerking te komen. Een belangrijke: er moet een goed businessplan onder liggen.

Heesakkers beseftte dat hij daar hulp bij nodig had en verzamelde een team van experts om zich heen. Van financieel specialisten (bureau 5Voor1) tot ecologen die in staat waren een goed natuurplan te maken (Bosgroepen Zuid-Nederland). “We zijn bijna twee jaar bezig geweest met het maken van ons plan. Dat had wellicht sneller gekund, maar in die tijd kwam grootschalige agroforestry, zoals wij dat voor ogen hadden, nog nauwelijks voor in Nederland. We hebben veel zelf moeten uitzoeken. Wat groeit er wel in een omgeving als de onze en wat niet? Welke teelt levert op termijn veel opbrengsten op en hoe hoog zijn die dan? En wat betekent dat voor ons verdienmodel, op de korte en de middellange termijn?”

Om die vragen adequaat te kunnen beantwoorden schakelde John Heesakkers ook de hulp in van Sjef van Dongen van Fruitzforlife. Samen met hem heeft Heesakkers het uiteindelijke beplantingsplan gemaakt, waarbij tamme kastanjes, hazelaars, kersen, perziken en verschillende soorten bessen zijn gecombineerd met eenjarige teelt. De aanplant is inmiddels gestart en gebeurt in fases, verspreid over een periode van een aantal jaren. Voorwaarde voor het ontwerp was wel dat er machinaal geoogst moet kunnen worden. In totaal gaat het om bijna 18,5 hectare aan agroforestry. Voor dat deel van zijn bedrijfsplan heeft Heesakkers een succesvol beroep gedaan op Groen Ontwikkelfonds Brabant. “Waarbij we wel het geluk hadden dat de verkoper van de grond, die mij drie jaar eerder al was aangeboden, het geduld heeft gehad om te willen wachten totdat de deal helemaal rond was”, beseft Heesakkers. Om al bij de opstart van zijn bosboerderij aanvullende inkomsten te hebben houdt Heesakkers ook nog dertig koeien en een kleine 250 leghennen in een mobiele ‘kippenkar’. Janmiekeshoeve staat in een omgeving die gekenmerkt wordt door de aanwezigheid

van relatief veel intensieve veehouderijen en vollegrond groente- en fruittelers.

Hoe reageerden jouw collega's op jouw plannen? “Met de meesten heb ik een prima contact. Ik besef uiteraard heel goed dat onze manier van werken en denken niet strookt met wat mijn collega's in mijn omgeving doen. Ik kan ook nog niet bewijzen dat wat ik doe beter of slimmer is. We zijn pas begin 2020 begonnen met het planten van bomen en het kan nog wel een jaar of 6, 7 duren voordat er sprake is van voldoende opbrengsten van de bomen en struiken. De tamme kastanjes beginnen pas na 10 tot 15 jaar wat te leveren... De tussengewassen kunnen wel elk jaar voor inkomsten zorgen. De keuze voor agroforestry vergt een lange adem. Daarom is het belangrijk dat je er intrinsiek in gelooft. En dat je blijft doorpakken! Wat ik hier doe past niet alleen bij mij persoonlijk, het past ook bij de plek waar ik ben opgegroeid én geworteld ben geraakt. Als ik hier ooit stop wil ik iets tastbaars achterlaten voor de generaties na mij. Precies zoals mijn voorouders dat zes generaties voor mij ook al hebben gedaan.”

Foto: Marcel van de Kerkhof

